

Spolu s partnermi:

ApiSaveurs
ONDRASIK
Apiculture

Medzinárodný projekt „Skôr než bude neskoro – sršeň ázijský“

spolufinancovaný programom Európskej únie Erasmus+

„Vzdelávanie, odborná príprava a budovanie kapacít v oblasti včelárstva a civilnej obrany“
(2021-1-SK01-KA220-VET-000033144)

Stredná odborná škola, Pod Bánošom v Banskej Bystrici, je hlavným koordinátorom projektu s partnermi z Českej republiky (Pracovná spoločnosť včelárov CZ, z. s.), Rakúska (Ecodesign Company engineering & management consultancy GmbH) a Francúzska (ApiSaveurs SARL), ako nositeľ praktických skúseností. Projekt sa realizuje od novembra 2021 do novembra 2023.

Cieľom projektu je pripraviť sa na možný výskyt invázneho druhu sršňa ázijského *Vespa velutina nigrithorax* v strednej Európe.

Sršne ázijské (*Vespa velutina nigrithorax*) boli náhodne zavlečené v roku 2004 dovozom keramiky z Číny do Francúzska, odkiaľ sa rozšírili do ďalších európskych krajín. V súčasnosti sa vyskytuje od Spojeného kráľovstva cez Portugalsko, Španielsko, Holandsko, Belgicko a Taliansko až po severovýchodné Nemecko. Sršeň ázijský, na rozdiel od nášho európskeho (*Vespa crabro*), si stavia hniezda v blízkosti ľudských obydľí a v prípade vyrušenia ich agresívne bráni. Jeho skupinové útoky spôsobujú značné škody na včelstvách, v sadoch a vinohradoch. Má negatívny vplyv na celkovú biodiverzitu krajiny.

Jeho hniezda môžu byť až 1 meter vysoké a dosahujú priemer aj 70 cm. Hniezda sa nachádzajú prakticky všade v mestách a obciach na rozdiel od sršňa obyčajného, ktorý si vyhľadáva miesta chránené od ľudí. Schopnosť sršňa ázijského *Vespa velutina* adaptovať sa nové oblasti je mimoriadne vysoká. Na rozdiel od sršňov obyčajných jedna kolónia sršňov ázijských si vychová 300 až 500 kráľovien, ktoré sa šíria do nových oblastí. Francúzski vedci vypracovali model šírenia sa tohto invazívneho druhu na základe reálneho šírenia sa v Európe. Rýchlosť posunu jeho výskytu je 100 km za rok a pohybuje sa viac smerom na sever Európy, ako na juh v dôsledku nedostatku vody, ktorý južné krajiny Európy už pociťujú. Vo Francúzsku sa hniezda tohto predátora vyskytujú aj v horských oblastiach v nadmorskej výške 1500 metrov. Južné oblasti Slovenska sú pre tohto predátora ideálnym životným prostredím. Nedá sa predikovať, kedy sa sršne ázijské dostanú prirodzenou cestou na Slovensko, úlohu však zohráva otepľovanie klímy a intenzívna preprava tovaru, ako tomu bolo vo Veľkej Británii, Holandsku a Nemecku.

Teoretické poznatky a skúsenosti z krajín, partneri študovali pred ako aj počas odborného školenia zameraného na monitoring, prevenciu a ničenie hniezd *Vespa velutina*, ktoré partnerom poskytli potrebné informácie a potvrdili aj potrebu pripraviť sa personálne, finančne a materiálne na príchod sršňa ázijského skôr než bude neskoro.

Co-funded by
the European Union

Spolu s partnermi:

ApiSaveurs
ONDRAŠIK
Apiculture

PSNV

Odporúčania odborníkov z Francúzska sú pripraviť sa na inváziu a využiť čas, ktorý máme, pokiaľ sršne ázijské sú ešte mimo nášho územia. Odborníci mimoriadne oceňujú záujem partnerov o danú problematiku a dôslednosť, s akou k tejto téme pristupujeme. V rámci projektu partneri vypracovali odbornú príručku o sršňovi ázijskom, informačný leták, podporené dokumenty pre štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR, a aktuálne prebiehajú rokovania so zástupcami samosprávnych krajov a Štátnou ochranou prírody ako aj s inými zainteresovanými skupinami (lesníci, vinári, ovocinári, vedeckí pracovníci na univerzitách, atď.).

15. januára 2023 sa konal medzinárodný webinár pre nemecky hovoriacich včelárov a zástupcov včelárskych organizácií a odborníkov z vedeckých inštitúcií. Webinár sa zúčastnilo takmer 200 účastníkov. Organizátorom bol rakúsky partner projektu Ecodesign Company engineering & management consultancy GmbH. Pozvaným odborníkom a hlavným prednášateľom bol Dr. Lukas Seehausen z CABI – Švajčiarsko.

23. februára 2023 sa v Prahe uskutočnila **medzinárodná konferencia "Skôr než bude neskoro – sršeň ázijský"**. Bola to prvá medzinárodná konferencia v našom regióne o invázii predátora včiel medonosných na európskom kontinente. Usporiadateľ konferencie bola Pracovná spoločnosť nadstavkových včelárov CZ, z. s. za spoluúčasti partnerov zo Slovenska, Francúzska a Rakúska.

Na pražskej konferencii vystúpili prírodovedci, veterinári, včelári a hasiči. Na plenárnom zasadnutí sa zúčastnilo sto ľudí z týchto socioprofesionálnych skupín a ďalších viac ako 190 online. V rámci projektu sme vydali 80-stranovú príručku o biológii, monitoringu a kontrole ázijského sršňa a informačný leták. Príručku aj leták sú k dispozícii na webovej stránke blesabee.online.

Články o sršňovi ázijskom sú dostupné v časopise Moderní včelař 11/2021 <https://www.modernivcelar.eu/8601-stop-vespa-velutina-driv-nez-bude-pozde>, 11/2022 <https://www.modernivcelar.eu/8886-jak-na-srsen-asijskou> a špeciálne číslo venované tejto problematike 1/2023 ktoré je dostupné tu: <https://www.modernivcelar.eu/8953-driv-nez-bude-pozde>

Ďalším dôležitým výstupom projektu je Navrhovaný postup na prípravu a riešenie v prípade invázie sršňa ázijského na Slovensko, ktorý je v procese rokovania medzi zainteresovanými skupinami.

Co-funded by
the European Union